

Det kongelige kunnskapsdepartement
v/Opplæringsavdelingen

postmottak@kd.dep.no

Høring angående forslag til ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet

Norsk Kristelig Studieråd (NKrS) takker for muligheten til å avgi høringsuttalelse til forslag til ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet

Vedlagt følger vår NKrS sin uttalelse, som ble behandlet på styremøte 29. jan. 2009, sak 07.09

Navn på loven

NKrS vil foreslå: *"Lov om livslang læring"* (studieforbund, fjernundervisning og diverse skoler under kap. 6A i privatskoleloven). Begrepet *"utenfor"* gir assosiasjoner til noe "annenrangs". Her bør kravet til presisjon vike for et kort og brukervennlig navn, mens et mer utfyllende navn kan være "undertekst".

Ad § 1 Formål

NKrS savner to begreper fra Lov om voksenopplæring: "meningsfullt liv" og "verdiorientert". Videre foreslår vi at begrepet "opplæring" byttes ut med "læring".

Vi har følgende forslag til justering av § 1: *"Formålet med denne loventil rette for **organisert læringsaktivitet utenfor..... Loven skal bidra til å gi individet et meningsfullt liv gjennom motivasjon... ..og slik fremme den enkeltes verdiorientering og utvikling for å møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.***

Dagens samfunn er for mange preget av en hektisk og effektiv hverdag, med store krav til varierende kompetanse for å løse de oppgaver en møter i sitt lokal-/nærmiljø og arbeidsplass. Vi ser det som viktig at dagens studiearbeid må ta utgangspunkt i det hele mennesket med ånd, sjel og legeme. Vi mener at en slik tankegang/praksis er med på å fremme enkelt individets livskvalitet, personlige utvikling og utfoldelse – kort sagt elementer til å gi et meningsfullt liv.

Derfor er det viktig å fokusere på personlig verdiorientering i et vårt samfunn som stadig blir mer pluralistisk. Studiearbeid kan hjelpe den enkelte til finne sin egen verdiplattform som igjen gir trygghet for å fungere på arbeidsplass og fritid.

Videre mener vi at begrepet "opplæring" i stor grad forbindes med en læringssituasjon som ikke er likeverdig, der noen skal lære opp og andre passivt tar imot ny kunnskap - i motsetning til å legge til rette for læring, der den lærende aktivt tar ansvar for egen læring og lærer i fellesskap med andre.

Ad § 2 Virkeområder

Vi registrerer med tilfredshet at departementet ser at dagens læring ofte skjer i en kombinasjon av fysiske samlinger og individuell nettbasert undervisning. Det må derfor legges til rette for at også denne praksisen gis økonomisk støtte. NKrS foreslår at begrepet *"statstilskudd"* erstattes med *"statstilskudd og andre offentlige tilskudd"*, med tanke på at vi

mener at loven også skal kunne fange opp tilskuddsordninger på for eksempel regionalt nivå.

Ad § 3 Definisjoner

Vi slutter oss i hovedsak til definisjonene, men foreslår noen mindre justeringer slik at teksten blir som følger:

- a) *Et studieforbund er en ideell og demokratisk organisasjon godkjent etter lovens § 5 med mål å organisere læringstiltak for unge og voksne og med egne medlemsorganisasjoner*
- b) *En medlemsorganisasjon i et studieforbund er en ideell, frivillig organisasjon som har læring for unge og voksne som en del av sitt formål.*

Ad § 4 Overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet

NKRS opplever at de overordnede målene får fram den bredden som skal prege dagens voksnes læring. Studieforbundene har forskjellige profiler og denne paragrafen, slik vi ser det, gir åpning for at det ikke kreves at hvert studieforbund fullt ut oppfyller samtlige mål.

Ad § 5 Godkjenning av studieforbund

– Regional forankring

NKRS får ikke helt tak hva som menes med ”en regional organisasjonsmessig forankring” og hvilken rolle dette skal ha i den framtidige organisering av studievirksomhet i læring utenfor det formelle utdanningssystemet.

NKRS vil uttrykke en usikkerhet på om en organisering via fylke/region er noen forbedring i forhold til dagens praksis, da det åpner for ulike praksis fra region til region. Få av dagens studieforbund har ansatte ute i regionene eller dagens fylker. Det arbeidet som utføres på dette nivået skjer i stor grad på frivillige basis – i seg selv en viktig opplærings situasjon. Derfor mener vi at **en plassering av mer av studieforbundenes virksomhet ut i regionene fører til en økning av kostnader og mer byråkratisering**. På denne måten vil en større del av bevilgninger til voksenopplæring brukes på administrasjon, i stedet for til direkte støtte til studievirksomhet! Studieforbundene har gjennom sine mange medlemsorganisasjoner en stor lokal/regional forankring, som sikrer en god kontakt med lokaldemokratiet.

I motsetning til studieforbund hvor sentralledet har ansvar for hele verdikjedene fra produksjon til avsluttet undervisning, består NKRS av 30 medlemsorganisasjoner. Disse er godt representert over det ganske land og ut på små lokalmiljøer. Mye av denne virksomheten utføres på frivillig basis, og da kan en regional modell tappe studie-arbeidet i frivillige sektor. Slik vi ser det, vil dermed få av våre medlemsorganisasjoner enkeltvis kunne gjøre seg nytte av lokalt/regionalt partnerskap.

NKRS mener at normen for en studietime skal være 45. min. – dette er, etter hva vi er kjent med, i samsvar med normeringen ellers i skoleverket.

NKRS mener at VOFO er det organet som får operere regionalt, slik det for en stor del skjer i dag.

– minimumsnivå på aktivitet/studieforbunds størrelse

NKRS mener at dagens antall av studieforbund har en god bredde/mangfold som vi tror at det er viktig å ta vare på. Dette sikrer at brukerne har valgmuligheter og at det tydelig viser hva det enkelte studieforbund står for. Mangfoldet sikrer også en nærhet til brukerne. Vi er redd for at større og færre studieforbund, kan ødelegg dette mangfoldet og egenartene. Vi tror også at et stort forbund kan skape mindre engasjement for den enkelte organisasjoners spesialiteter, og dermed tap av frivillig engasjement som er

svært betydningsfullt. I høringsbrevet ber departementet om synspunkter på om det årlige studietimetallet skal ligge på 25 000 versus 40 000 for å være et godkjent studieforbund. NKrS mener at et studieforbund på 25 000 vil åpne for en forsvarlig bemanning.

Beregningen av de årlige studietimene må basere seg på et gjennomsnitt de 3 siste årene, for å kunne fange opp spesielle hendelser som enten har gjort et lavere eller høyere timetall enn normalt.

– andre kommentarer til § 5

NKrS registrerer med tilfredshet at det i det nye lov forslaget ikke er foreslått at stiftelser er utelukket fra å være medlemmer. Vi tror studievirksomheten i en del av de ideelle stiftelsene kan være med på å berike aktiviteten i den frivillige sektoren.

Ad § 6 Modell for statstilskudd til studieforbund

Departementet nevner at "studieforbundene i sin opplæringsvirksomhet kan benytte ulike læringsmetoder som supplement, blant annet fjernundervisning." NKrS ønsker en mer dynamisk tenkning rundt dette med en kombinasjon av mer tradisjonell læring og fjernundervisning. Forskriftene må åpne for bruk av dette, da vi tror at mye av den fremtidige undervisning skjer i en kombinasjon.

Ut fra dagens situasjon kan vi ikke slutte oss til merknaden om at grunntilskuddet "er som utgangspunkt tenkt fastsatt med samme beløp til alle studieforbundene". Vi kan ikke se at studieforbundene i overskuelig framtid blir så jevnstore at en slik ordning kan forsvares. Grunntilskuddet bør etter vår mening fordeles etter samme prinsipp som aktivitetstilskuddet.

Når det gjelder aldersgrense, mener NKrS at 14 år er riktig. Men det bør åpnes for at en studiedeltaker skal fylle **14 år i løpet av det året kurset avsluttes** (i dag 14 år ved kursstart).

Minste timetall for statsstøtte bør bli 6 timer. Dette vil muliggjøre støtte til en-dagskurs. Vi opplever at det er en tendens i samfunnet mot kortere kurs med avgrensede temaer som er tilpasset menneskers aktuelle behov.

Departementet ser det ikke som påkrevet å videreføre bestemmelsene om kommunenes og fylkeskommunens ansvar i en ny lov. Konsekvensen av dette kan likevel være at flere kommuner og fylkeskommuner unnlater å tildele midler til studiearbeid i studieforbundene og dermed kan aktiviteten bli redusert.

NKrS er noe usikker i hva som ligger i den tredelingen av statstilskudd som er beskrevet i loven, men ser positivt på dette.

Grunntilskuddet må vel være normert i forhold til registrert studieaktivitet, da et studieforbund med mange timer må kreve en større administrasjon enn et mindre forbund. Vi ser også positivt på at det her også skal ligge midler til pedagogisk utviklingsarbeid. Vi tror at studieforbundenes pedagogiske virksomhet vil bli styrket med at hvert forbund får midler til dette.

Fylkes kommunenes og kommunenes ansvar/rolle ovenfor studieforbundene bør få en formulering/egen paragraf i loven. De fleste fylkeskommuner og mange kommuner yter i dag tilskudd etter nærmere regler, bl.a. utarbeidet av VOFO. Dersom den nye loven ikke berører disse forvaltningsnivåene, er vi redde for at man benytter høvet til å ta tilskuddet bort. Vi mener

også at det vil være i strid med Tronutvalgets forslag og intensjon om å styrke, ikke svekke fylkeskommunens ansvar og rolle i forhold til voksnes læring i sin helhet.

Ad § 7 Gratis bruk av undervisningslokaler

NKrS mener at dagens praksis med at offentlige studielokaler stiller vederlagsfritt til disposisjon for studieforbudenes virksomhet videreføres. Men hva ligger i begrepet "vederlagsfritt"? Det bør innbefatte lys, varme, renhold, tilsyn og bruk av utstyr i lokalene, slik det gjør i dag.

Men mye av studievirksomheten i frivillig sektor skjer i helgene og dermed bør ny lov også åpne for vederlagsfrie offentlige lokaler også i helgene.

Ad § 9 Beskyttelse av betegnelsen studieforbund

NKrS ser at vi må gjøre en endring av navnet på vårt eget studieorgan.

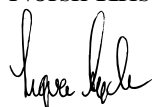
Ad § 10 Dokumentasjon på gjennomført opplæring

NKrS er helt enig at deltager som har fullført et kurs skal ha rett til en dokumentasjon. Men vi opplever at det kan få litt rare konsekvenser hvis en i et kor ved slutten av hvert semester skal motta et kursbevis. NKrS foreslår at loven bruker: "**skal få tilbud om**" isteden for "skal ha" dokumentasjon av gjennomført opplæring. Dette vil også begrense unødvendig papirbruk til å dele ut kursbevis som deltagere egentlig ikke ønsker eller ser behovet for!

Oslo 13. febr. 2009

Vennlig hilsen

Norsk Kristelig Studieråd

Ingvar Lyche

Daglig leder